

Roskaaminen pakottaa kuntia luopumaan aluekeräyspisteistä

Aluekeräyspisteiden sotkeminen on aiheuttanut kunnille kohtuuttomia siivouskustannuksia. Moni kunta onkin tehnyt päätöksen luopua aluekeräyspisteistä, vaikka se merkitsisi jätehuollon palvelutason notkahdusta.

ELINA SAARINEN

Pomarkun tekninen lautakunta teki tänä keväänä päätöksen lopettaa alueelliset keräyspisteet.

Kunnanrakennusmestari **Jouni Koskinen** Pomarkun teknisestä lautakunnasta kertoo, että luopumisen taustalla oli aluekeräyspisteiden jatkuvasta sotkemisesta aiheutuvat kustannukset sekä pisteiden ylläpidosta vastaavan teknisen palvelun resurssipula.

”Siivouskustannuksineen yhdeksän aluekeräyspisteen vuotuiset käyttökustannukset olivat noin 15 000 euroa. Teknisen toimen henkilöstömäärää on vähennetty. Emme pysty valvomaan aluekeräyspisteitä, eivätkä resurssit riitä pisteiden ylimääräiseen tyhjentämiseen ja siivoamiseen”, Koskinen sanoo.

Kuntaliiton ympäristöinsinööri **Seija Paajasen** mukaan alueellisista keräyspisteistä ei tulisi luopua, sillä niistä luopuminen saattaa johtaa asukkaiden kannalta liian alhaiseen jätehuollon palvelutasoon ja siihen, että jätteitä jätetään entistä enemmän luvattomiin paikkoihin. Paajanen epäilee, että välinpitämättömyyden ohella yksi syy, miksi alueellisiin keräyspisteisiin kertyy niihin kuulumatonta jätettä, on epätietoisuus. Ihmiset eivät välttämättä tiedä, mikä olisi oikea paikka viedä vaikkapa vanhat patjat ja huonekalut. Aluekeräyspisteistä luopumisen sijaan tulisi Paajasen mukaan kehittää kuntien palve-

Seija Paajanen

Roskaantuneet ja sotketut aluekeräyspisteet ovat surullinen näky etenkin juhlapyhien jälkeen.

lutarjontaa, tiedottamista ja maksupolitiikkaa. Kuntalaisten olisi päästävä eroon kohtuullista jätemaksua vastaan niistäkin jätteistä, joita ei voi jättää säännöllisesti tyhjennettävään kiinteistön jäteastiaan.

Koskinen toivoo Kuntaliiton vievän viestiä valtiovalle:

”Kuntien taloudellista ahdinkoa ei pitäisi enää syventää. Teknistä sektoria kuristetaan kunnissa aina ensimmäisenä. Aluekeräyspisteet olivat hyvä ja toimiva järjestelmä, mutta kun raha loppuu, palveluita pitää karsia”, Koskinen toteaa.

Aluekeräyspiste voi olla välttämätön

Kaikkien asumisjätteitä tuottavien on liitettävä järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Liittymisvelvollisuutensa voi täyttää olemalla mukana kiinteistöltä tapahtuvassa jätteiden noudossa, olemalla mukana vapaaehtoisessa kimpassa naapureiden kanssa tai olemalla alueellisen keräyspisteen käyttäjä.

Kuntaliiton Seija Paajasen mielestä alueelliset keräyspisteet ovat varsinkin joillakin haja-asutus- ja loma-asuntoalueilla lähes välttämättömiä, koska aina jätteitä ei päästä hakemaan kiinteistöltä, eikä vapaaehtoisin kimppeihin voida velvoittaa. Hän viittaa KHO:n päätökseen järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymisestä. Sen mukaan ei ole riittävää jätteenkuljetusten järjestämistä, jos jätteenhaltijoita kehoitetaan tekemään sopimus sopimusperusteisen jätteenkuljetusyrityksen kanssa kiinteistöltä tapahtuvasta jätteen noudosta.

Aluekeräyspisteet ovat useille kiinteistöille tarkoitettuja yhteisiä keräyspaikkoja, joihin ni-

den käytöstä maksavat ja siten liittymisvelvollisuutensa täyttävät kiinteistönomistajat voivat viedä asumisessa syntyvät jätteensä kuljetusliikkeen noudettavaksi.

Puolikas hevonen ja muuta roinaa

Kouvolan seudun kuntayhtymän alueella luovittiin alueellisista keräyspisteistä jo vuonna 2002, eikä seudulla ole suunnitelmassa ottaa niitä takaisin käyttöön. Jätehuoltojohtaja **Leena Rautiaisen** mukaan kuntayhtymä on pystynyt pitämään palvelutasonsa korkealla ja palvelemaan myös seudun lukuisia kesäasukkaita ilman aluekeräyspisteitäkin. Kuntayhtymä on satsannut tiedottamiseen, ja alueella kiertää myös mobiili jätteidenkeräysasema.

Kuntayhtymän alueella toimi muutaman vuoden ajan nelisenkymmentä alueellista keräysastiaa, mutta niitä käytettiin härskesti väärin.

”Niihin tuotiin mitä tahansa, sohvakalustot ja peltikatot. Kerran erästä aluekeräysastiaa löytyi puolikas hevonen. Astioiden ylläpitokustannukset nousivat taivaisiin. Laskimme, että olisimme joutuneet perimään astioiden virallisilta käyttäjiltä lähes tuhannen markan vuosimaksua, mutta meidän rahkeemme eivät riittäneet pyytää asukkailta tällaista hintaa. Niinpä ilmoitimme kylmästi, että aluekeräys loppuu ja että kiinteistöissä siirrytään kiinteistökohtaiseen jätteen keräykseen”, Rautiainen taustoittaa.

Osa asukkaista luonnollisesti vastusti päätöstä, mutta joukossa oli tyytyväisiäkin:

”Muutamat olivat mielissään, että aluekeräyspisteistä luovuttiin, koska ne olivat aika-moisia törkykasoja. Kun ihmisille selvisi, että

Sitralassa aluekeräyspisteen käyttöä neuvoo opaste.

kiinteistökohtaisen astian tyhjennysmaksu on alle viisi euroa, aika nopeasti uusi järjestelmä hyväksyttiin. Haja-asutusalueella pisin astioiden tyhjennysväli on 12 viikkoa, mutta muutamat haluaisivat vieläkin pidemmän tyhjennysvälin”, Rautiainen kertoo.

Saarelaisille lukollisia astioita

Kouvolan seudulla viidessä kunnassa toimii kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja kahdessa kunnassa on voimassa sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä. Rautiainen korostaa, että ilman hyviä ja ajan tasalla olevia asukasrekistereitä ei siirtyminen kokonaan kiinteistökohtaiseen keräykseen olisi onnistunut. Rekistereiden avulla myös tiedottaminen tavoittaa ulkomailla asuvat kesäasukkaatkin.

Aivan kaikkia asukkaita ei kuitenkaan jätteenkuljetusta tavoita. Silloin kiinteistökohtaisten jätteenkuljetusjärjestelmien ja kimpaa-astioiden rinnalle on keksittävä muita ratkaisuja.

”Täällä on sellaisia mökkiläisiä, joiden mökki on saareissa. Heidän kanssaan on tehty erilliset sopimukset lukollisista astioista, jotka sijaitsevat esimerkiksi meidän oman jätteenkuljetuksen yhteydessä. Valkealan venelaiturilla on muutama kappale tällaisia lukollisia astioita, joihin pelkästään

aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

Vihdin kunnassa jo kertaalleen lakkautettu aluekeräyspistejärjestelmä otettiin uudestaan käyttöön. Taustalla on muutos jätteenkuljetusjärjestelmässä: kunnassa siirryttiin sopimusperusteisesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen syksyllä 2006.

”Sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen aikana haja-asutusalueella oli parikymmentä kunnan ylläpitämää aluekeräyspistettä. Niitä käytettiin kuitenkin väärin niin, että jätteenkuljetuksen maksu rehellisille käyttäjille kasvoi hurjaksi. Kunta ei pystynyt pitämään hintaa kurissa, koska pisteitä jouduttiin jatkuvasti siivoamaan. Niinpä koko aluekeräysverkosto päätettiin lakkauttaa vuonna 2005”, kertoo Länsi-Uudenmaan jätelautakunnan jäteasiamies Satu Ojala.

Kustannukset olivat niin kovat, että Vihdin kunta päätyi aluekeräyspisteistä luopumiseen siitäkin huolimatta, että se joutui maksamaan sopimuksen keskeyttämisestä johtuvan maksun yhteistyökumppanille, jonka kanssa kunta oli tehnyt sopimuksen keräyspisteiden hoitamisesta.

Muutaman vuoden ajan jätehuolto toimi Vihdissä kiinteistökohtaisten astioiden pohjalta. Ne asukkaat, joiden pihaan jätteenkuljetus ei esimerkiksi maaston vuoksi yksinkertaisesti päässyt, perustivat kimpaa-astioita naapureiden kanssa. Oja-

Pomarkun kunnassa Pirttijärvellä aluekeräyspisteet joutuivat kaltoin kohdelluiksi. Kunta joutui luopumaan pisteistä. Tämä ei kuitenkaan tilannetta helpottanut, sillä sotkeminen jatkui, vaikka astia otettiin kokonaan pois.

Väärinkäyttäjät kameralla kiinni

■ Muutamat jäteyhtiöt ovat ottaneet tekniikan avuksi aluekeräyspisteiden valvonnassa. Eräs näistä on Rosk'n Roll, joka käyttää aluekeräyspisteiden ylläpidossa apuna kameravalvontaa. Yhtiöllä on kolme valvontakameraa, joiden sijainti vaihtelee eri pisteillä.

Sotkijoita laskutetaan kamerakuvista tunnistetun auton rekisterinumeron perusteella. Väärinkäyttötaksa on 50–200 euroa.

Marraskuun ja toukokuun välillä noin kahtakymmentä henkilöä on muistettu aluekeräyspisteellä vierailustaan väärinkäyttömaksulla.

”Väärinkäytöstä pitäisi päästä eroon. Siinä tiedotus on avainasemassa”, Länsi-Uudenmaan jätelautakunnan jäteasiamies Satu Ojala sanoo.

Vihti otti jo kertaalleen suljetut aluekeräyspisteet uudelleen käyttöön.

astioiden käyttäjillä on avaimet”, Rautiainen sanoo.

Varsinkin juhlapyhien aikaan näitä lukollisia jätteenkuljetusta käytetään väärin. Astioiden ympärille kertyy etenkin juhannuksen tienoilla ulkopoistien jättämiä jätenyssiä.

Uudestaan käyttöön

Jos astia sijaitsee vilkkaan kulkuväylän varrella, väärinkäyttäjää on vaikea tavoittaa edes tiedotuksella, sillä sotkijat ovat usein vain ohikulmatkalla. Kuntaliiton Seija Paajanen kertoo, että muutamilla alueilla kunnat ovat sopineet Tieliiikelaitoksen kanssa levähdysalueiden jätteenkuljetuksen yhteiskäytöstä ja niiden ylläpidosta

lan mukaan moni mökkiläinen joutui kuitenkin käytännössä ottamaan jätteet mökiltä mukaansa ja viemään kotinsa jätteenkuljetusta.

Lain henki ei toteutunut kunnallisten jätehuoltopalvelujen turvaamisessa: kaikilla kuntalaisilla ei ollut mahdollisuutta toimivaan jätehuoltoon. Siksi aluekeräysjärjestelmä otettiin uudestaan käyttöön vuonna 2007 samassa yhteydessä, kun Rosk'n Roll kilpailutti keskitetysti Vihdin alueen jätteenkuljetukset. Haja-asutusalueelle tuotiin kymmenen uutta aluekeräyspistettä.

Aluekeräyspisteiden vuosimaksut ovat nyt 50–130 euroa vuodessa kiinteistöä kohden riippuen asuinkunnasta, asukasmäärästä ja kiinteistön vakituisesta tai vapaa-ajan käytöstä. Kustannusten todellinen vuositaso selvi-

ää, kunhan Rosk'n Roll ehtii kerätä riittävästi kokemuksia pisteiden käytöstä. Ojala kertoo, että väärinkäyttöä ja sotkemista on tapahtunut senkin jälkeen, muttei entisessä mittakaavassa. Juhlapyhät näkyvät aluekeräyspisteillä. Viimeksi vappuna aluekeräyspisteet tulivat roskia.

Rosk'n Rollin siivouspartio kiertää tyhjentämässä pahimpia astioita, mutta yleensä jätteenkuljetusta tyhjenetään kerran viikossa. Ojalan mukaan täksi kesäksi yhtiö palkkaa ”roskapoliiiseja” päivystämään ongelmallisimmille eko- ja aluekeräyspisteille opastamaan ja neuvomaan astioiden käytössä.

Satu Ojalan mukaan aluekeräyspisteet puoltavat paikkaansa.

”Kaikilla ei ole mahdollisuutta järjestää kiinteistökohtaista jätehuoltoa tai edes kimpaa-astioita. Lain mukaan tällaisillekin asukkaille täytyy tarjota jokin jätehuoltopiste. Oikein toimiessaan aluekeräysastiat ovat hyvä ratkaisu kunnan jätehuoltoon.”